Izhaja
vsak četrtek, ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predp. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:
za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,
Vetrinjsko obmestje štev. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXIV. V Celovcu, 14. septembra 1905. Štev. 37.

Volilci! Katoličani, Slovenci!

Za dan **10. oktobra 1905** razpisana je državnozborska dopolnilna volitev v okrajih **Celovec, Velikovec, Dobrlavas, Pliberk** in **Kapla.** Nastopite vsi volilci, da se otresemo nemško-liberalno-narodne stranke! Volilci! Vaša dolžnost je, da pridete volit vsi, in da pridete prav volit. **Dolžni ste svoji katoliški veri, dolžni svojemu narodu, dolžni svoji družini, dolžni svoji domovini in svojemu cesarju,** da pridete volit poslanca katoličana, Slovenca, moža gospodarsko izkušenega, ki bo kot poslanec stal na strani mož vdanih naši avstrijski domovini.

Pridite volilci katoličani! Stranka, ki nam noče pustiti našega poslanca, šteje v svojih vrstah strastne nasprotnike katoliške vere.

Nemško-narodna stranka napada v svojih časnikih vse kar je katoliško; ona podpira agitacijo, ki v mestih pripravlja ljudi za odpad od katoliške vere. Ona v deželi ne pusti vpeljati veronauka na višjih razredih realke v Celovcu, ona ne pusti, da bi se oskrbovanje deželne bolnišnice v Celovcu izročilo usmiljenkam, ki bi bile cenejše in bi boljše stregle bolnikom, kot posvetne dekle. Le-ta stranka je prirejala žalostne demonštracije proti katoliškim društvom in proti knezoškofu, ti stranki se pridružuje vse, kar sovraži katoliško vero: Zato vi katoličani ne morete voliti poslanca, ki pristopi tej nemško-narodno-liberalni stranki.

Pridite volit vi gospodarji! Versko mišljenje ima največji vpliv tudi na gospodarstvo! Slaba vzgoja mladine izpridila je posle in delavce, sramujejo se dela, vse hiti za užitkom v mesto, polja pa so neobdelana in kmetje ne morejo skoraj več obstati! Vsled pomanjkanja delavnih moči izgubila so zlasti večja posestva pol svoje vrednosti, nihče jih noče več. Kdo ceni velikansko škodo, ki jo narod vsled tega trpi? Liberalizem je ljudi delu odtujil, na drugi strani pa od leta do leta povišuje ta gospoda stroške deželnega gospodarstva. Proračun koroške dežele se je samo v letih 1896 do 1905 povišal od 2,149.000 kron na 3,014.000 kron!

Pridite k volitvi vsi Slovenci in ne volite pristaša nemško-narodno-liberalne stranke: Ta stranka je kriva, da imamo v slovenskih šolah nemške učitelje; ti učitelji ne razumejo otrok in otroci zaostajajo pri pouku. Vsled tega zaostajamo tudi v gospodarstvu.

Ta stranka je kriva, da ne dobiva Slovenec dosti slovenskih sodnikov, ki bi ga pri sodniji razumeli.

Ta stranka dala je l. 1897. višji dekliški šoli v Celovcu podporo 500 gld. s pogojem, da mora stran Slovenec, ki je bil ravnatelj te šole, akoravno je deželni predsednik izjavil, da ni boljšega voditelja, kot je Slovenec profesor Apih. Pristaši te stranke so sklenili v celovškem mestnem zboru, da Slovencu ne dajo službe!

Kako si upa taka stranka iskati volilcev med Slovenci?

Pridite k volitvi vsi, ki ljubite staroslavno Avstrijo! Nemško-radikalne stranke hočejo ljudstvo pripraviti za luteranstvo, da bi se lažje dalo spojiti s Prusijo. Njihovo stremljenje je za Veliko Nemčijo, ki bi od Avstrije odtrgala, kar oni smatrajo za nemško. Njihov bog je Bismark, najhujši nasprotnik Avstrije. Avstrijsko cesarsko rodbino pa se je drznil dr. Lemiž zasmehovati, ker obiskuje božjo službo.

Volilci, pridite k volitvi vsi! Noben naših mož ne sme izostati! Volitev bo sedaj, kakor je bila zadnjič pri volitvah v deželni zbor, **direktna** in **tajna!** Vsakdo bo napisal na volilni list ime poslanca katoliško-narodne stranke, gospoda

Franc Grafenauer.

Gosp. Grafenauer je pri neštevilnih priložnostih izborno zastopal v deželnem zboru koristi katoliške vere, koristi gospodarjev in koristi slovenskega naroda.

Pridite ga volit vsi! Pri direktni volitvi šteje vsak glas! Ko se je volilo z volilnimi možmi, bilo je le treba imeti v občini večino, da so se dobili volilni možje; če zdaj v kaki občini glasuje recimo med 100 volilci 60 za nasprotnika, drugih 40 glasov vendar ni izgubljenih, ter se tudi ti štejejo, in če ima naša stranka v drugi občini 61 glasov in nasprotnik le 39, je skupno naših volilcev 101, nasprotnih le 99. Tako se bodo sešteli glasovi vseh volilnih krajev vkup in mi ne moremo pogrešati nobenega glasu. Glasovi niso prazni, če ste že v občini v manjšini, in volitev še ni pridobljena, če ste doma v večini.

Pridite vsi in zmaga bo naša!

Naša narodna pesem in — c. k. vlada!

Po vseh kulturnih državah so že davno dovolili velikanske svote za nabiranje, urejevanje in tiskanje narodnega blaga. Deloma, kakor na pr. na Francoskem, Ruskem, Srbskem, so vlade z visokimi svotami podpirale že obstoječe znanstvene zavode za to svrho, deloma, kakor na Nemškem in Angleškem, je vlada skrbela v svoji lastni upravi za zabeleževanje narodnih pesmi.

Predlanskim pa je pribevcal od naše c. kr. vlade, oziroma od naučnega ministrstva, sila ljubezniv odlok, ki je vabil vse visoke in nizke, posvetne in duhovske urade, da bi le-ti z vso skrbjo pomagali vladi nabirati narodne pesmi, in sicer ne glede na katerisibodi narod z isto gorečnostjo. Že smo mislili, da se je naša vlada spametovala, ter bo začela objemati vsaki narod z isto gorečnostjo. Že smo sanjali o velikanski, debeli knjigi s ponosnim napisom: „Slovenske narodne pesmi“, izdala c. kr. vlada na Dunaju! Pa, bože mili! Vse kaže dosedaj, da je ta odlok pravi bratec slavnega § 19. Glasi se lepo, lepega obraza je, a dejanski pa nastopa po starem avstrijskem geslu: vse za Nemce in le za Nemce. — Vlada je pač hotela Nemcem zopet nekaj dati, a da to more storiti bolj postavnim potom, pa obljubuje, da dobijo tudi drugi narodi svoj pravični del. Do tega sklepa nas namreč sili dejstvo, da je naučno ministrstvo po nemških deželah že imenovalo posebne može učenjake, katerim bo dala časa in denarja dovolj, da zbirajo narodno blago: vsaki pesniški ali muzikalični pojav narodnega duha, bodisi pesmi ali basni, šege, pregovore, otroške igre in rime itd. itd.

Pričakujemo, da se bo to zgodilo v kratkem tudi za vse slovanske dežele, oziroma narode! Pa kaj bo z nami koroškimi Slovenci, z našim korotanskim narodnim blagom? Vlada je obljubila za vsako deželo narodno ločene odbore za nabiranje narodnih pesmi. Ali bomo mi koroški Slovenci edini dobili zopet brco? Prezrli so nas zopet: Kajti za koroško deželo je dotični odbor že imenovan. In ta odbor je nemški, in je za vso deželo! — Vnebovpijoča krivica. Kmet, za cepec!

Poglejmo le imenovane gospode: prof. R. Dürnwirth, šolski svetovalec v Celovcu; J. Neckheim, glasbeni vodja v Celovcu; B. Schüttelkopf, vodja meščanske šole v Volšberku; č. g. Francisci, dekan v Grafendorfu; Karl Liebleitner, učitelj na Dunaju; dr. V. Pogačnik, obrtniški nadzornik v Gradcu, in dr. Primi Lesjak, učitelj na realki v Pragi. Razun enega, zadnjega, ne zna nobeden slovenski. In ti bodo zapisovali slovenske narodne pesmi? — Temu koroškemu odboru so pridejali še dr. Honzo Tschinkel, profesorja v Pragi, rojenega v Kočevju, da bo urejeval nemške pesmi v Kočevju, katere izidejo skupaj s koroškimi. Tako: te peščice Kočevarjev nikjer ne prezrejo; da, v tem slučaju jih postavijo nad nas slovenske Korošce, ki je nas 120.000! Ali bodo mar državno podporo, ki je namenjena slovenski narodni pesmi, nam Koroščem, snedli nemški Kočevarji?

Da bi pa naše narodno blago izročili kranjskemu odboru, bi pomenilo to za nas itak tudi sramoto. Pred svetom bi nas zatajili; Koroška bi se razglasila zopet kot nemška dežela. Dolžnost vlade je, da izpolni, kar je obljubila. Koroška je dvojezična, in mi zahtevamo **svoj odbor.** Koroška narodna pesem naj izide v posebni knjigi, da svet tako zve, da je še precej slovanskega na Koroškem. Da, svet bo strmel nad divnostjo in krepostjo narodnih pesmi koroških Slovencev.

In sramoten udarec v obraz koroških Slovencev je tudi to, da je vlada poklicala imenovane odbornike k seji dne 28. avgusta, ne da bi mi koroški Slovenci kaj zvedeli, in vendar je ta seja bila tudi za nas; saj je za vso deželo. Kaj se je tam sklenilo? Kam bodete potisnili slovenske na-

rodne pesmi v deželi? Sveto pravico imamo, da to natanko zvemo. Kajti le preveč opravičena je naša slutnja, da se je morda slovensko blago v deželi izročilo odborniku dr. Primiju Lesjaku. Sveto naše narodno blago v roke odpadniku, „Nemcu“! Dr. Lesjak je rojen koroški Slovenec, sin nadučitelja na Gozdanjah, znanega „Nemca“. In zastopnik deželne vlade ga je osebno obiskal na Gozdanjah, kjer se mudi na počitnicah . . .

In v svoji zlobnosti bi pobrali kakih par nemčurskih pesmic, pol nemških in slovenskih besedi . . . najgrših . . . in to bi zbobnali po svetu kot pojav duha in kulture koroškega Slovenca . . . Strašno!

Naj poklicani zaropotajo!

Op. Vprašanja glede zbiranja itd. naj se pošiljajo načelniku odbora, omenjenemu dr. Lesjaku, v Prago III., ali pa podpredsedniku, g. Schüttelkopfu, ravnatelju v Volšberku. Besede in pravopis vsega koroškega blaga bo urejeval dr. Lesjak, ki zna slovenski . . . Posluha nima.

Opomba uredništva. Sprejeli smo ta rokopis in ga objavili nespremenjenega. Kolikor mi vemo, je urejevanje slovenskega dela narodnih pesmi avstrijskih prevzel g. c. kr. vseuč. profesor dr. Karol Štrekelj v Gradcu, a ta je za koroške narodne pesmi, ki imajo po njegovem mnenju izhajati z vsemi slovenskimi vkup v enem delu, imenoval kot namestnika g. prof. Scheinigga. G. prof. Štrekelj je v dvojnem oziru res delal napačno: 1. Nam namreč ni znano, da bi si bil vzel kot sodelovalca kakega glasbenika; 2. je pa velika napaka, da izidejo slovenske pesmi skupaj in ne po deželah, ker smo iztisnjeni tem potom iz Koroškega, Štajerskega in Primorskega in to pred vsem svetom, ker te zbirke bodo prišle med ves svet. Namesto da bi čitali potem na pr. „Deutsche Volkslieder aus Kärnten“ in „Slovenische Volkslieder aus Kärnten“, bodemo videli samo „Volkslieder aus Kärnten“, seveda nemške; med slovensko zbirko, itak malo k rokam vzeto, bomo pa čitali v kakem kotičku pri kaki pesmici „se poje tudi na Koroškem“. In to, g. profesor, to je nam Koroščem premalo. Mi se s tem ne zadovoljujemo. Znano je, da so naši koroški „Nemci“ profitirali iz naših narodnih pesmi mnogo besedila, še več pa melodij. In ravno to dejstvo bi ta zbirka narodnih pesmi jasno dokazala, ko bi bile koroške narodne pesmi ločene in ne s kranjskimi spojene, ter ko bi bile popolnoma zbrane in tudi po napevih natančno zapisane; in to dejstvo, skazano pred vsem svetom, bi povzdignilo tudi ves naš mili slovenski koroški narod pred vsem svetom. Za to pa je treba pred vsem posebnega nabiralnega odbora za Koroško — prav kakor naš dopisnik piše — ki je že obilno potreben radi tega, ker je dozdaj še čisto nevzdignjeni zaklad koroških pesmi — Majarjevo in Scheiniggovo delo je jako pomanjkljivo — v svojem popolnem obsegu morda po množini enak vsem drugim slovenskim vkup. Vsa Podjunska dolina in Kanal sta še čisto neizčrpana in iz Zile še nimamo zapisanih ljubavnih pesmi čisto nič, katerih je velika množina. Istotako še različni pogorski kraji, kakor Djekše, Krčanje, Grebinj, Koprivna, Jezersko, Sele, Dholica itd., še čisto niso preiskani v tem oziru.

Seveda je g. prof. Scheinigg, ki je že izdal pred 15 leti v Ljubljani zbirko koroških narodnih pesmi, najbolj poklican za to, da predseduje koroškemu slovenskemu odboru, nikakor se pa ne more od njega zahtevati, da bi vse delo prevzel sam. To je preveč za enega človeka. Vrhu tega on, kolikor je nam znano, sploh ni muzikaličen veščak, in potrebuje tako najmanj enega glasbe veščega sodelovalca. Takega bode nam na Koroškem, kjer nam pomanjkuje narodnih učiteljev, seveda težko najti; pa morda bi se našel za to kak dobro muzikalično izobražen duhovnik,* drugače pa najbolje g. V. Jug, predsednik in pevovodja delavskega društva v Celovcu. On kot dolgoleten pevovodja, izvrsten pevec in orgljavec, bi bil, ko bi se potrudil za napeve naših narodnih pesmi, za to gotovo izvrstna moč. Kot sodelovalce bi si lahko izbral izvrstne pevce: g. prov. Sadjaka, g. kaplana Lenasija in g. kand. phil. Spitzerja; morda bi se še kdo našel izmed mlajših duhovniških moči, ki bi pomagal. Zlasti za Zilo, za Kanal in za velikovško okolico bi se še kak dobro izobraženi pevec potreboval.

Pa tudi kot pregledovalec in nabiralec besedila g. prof. Scheinigg ne bode sam izhajal. On ni kompetenten ne za podjunsko, ne za zilsko narečje, o katerem je sam slavni jezikoslovec Oblak priznal, da se je cel mesec učil pravilno naglašati besede, a se naglasu ni priučil. Da bi si pa gosp. prof. Scheinigg za zapisovalce izbral jezično popolnoma neizobražene gimnazijce, to ne bo šlo. Gimnazijci zadostujejo za nabiranje, nikakor pa ne za ureditev besedila. Urejevanje podjunskih pesmi se sme edino le poveriti jezikoslovcu g. kand. phil. Kotniku in morda g. kand. theol. Hafnerju, urejevanje zilskih pesmi pa gosp. prof. Grafenauerju.

* Na pr. gosp. Stres.

Edino urejevanje roških pesmi naj si gosp. prof. Scheinigg poleg vrhovnega nadzorovanja obdrži sam; če naj bode delo res vestno in ne površno, bode še to za enega samega človeka več nego preveč dela.

Priporočamo tedaj gg. prof. Štreklju in Scheiniggu, naj delata na to, da se za koroške narodne pesmi ustanovi poseben odbor,* če ne, bodemo imeli kak jezično pohabljeni samelsurijum, ne pa jezično in glasbeno zadostujočo zbirko koroških narodnih pesmi. Na vlado pa naj vplivajo naši poslanci, da bode tudi za naš narod privolila par krajcarjev. To je naša pravica, ki jo mi zahtevamo; siti smo že do grla večnega preziranja od vlade in vrhu tega še od naših sonarodnjakov. Le naj se zbira pošteno naše narodno blago, bode se pa skazalo naše narodno bogastvo, tisti neizčrpljivi duševni zaklad, iz katerega vre našemu teptanemu narodu ona jeklena žilavost, ki ga vzdržuje pri življenju, in to pri živahnem in močnem življenju, čeravno nam nasprotniki že 50 let zvonijo mrtvaški zvon po svojih časnikih.

Koroške novice.

Strah jih je! Südmarka je te dni imela glavno zborovanje v Dornbirnu na Predarlskem. V glavnem poročilu stoji, kakor je poročala graška „Tagespošta“: „Na Koroškem stoje stvari boljše (namreč nego na Tirolskem, kjer Lahi prodirajo proti Nemcem). Do danes še niso imeli uspeha poskusi, slovenske kmete nahujskati proti Nemcem, katere poskuse slovenski duhovniki vodijo, a Kranjci podpirajo gmotno. Posebno važno je, da so se vzdržali kraji Šmohor, Borovlje, Rožek in Velikovec.“ Torej je südmarkovce vendar le strah za te kraje! Gotovo, kako tudi ne? Saj so vsi ti kraji obkoljeni od Slovencev, živijo od Slovencev in so le umetno vzdržane nemške trdnjavice. Pa že prešinja nemškutarske srboritneže smrtni strah, pripravljeni so, da vsaki dan eden ali drugi teh krajev preide v slovenske roke. Tedaj le pogumno v boj, Slovenci, v teh občinah! One morajo preiti iz liberalno-nemškutarskih rok v naše roke. Postavite se gospodarsko na lastne noge, ne tlačanite jim več!

Südmarka na delu. „Fr. Stimmen“ poročajo pod tem zaglavjem: Südmarka ima (l. 1904.) 228 podružnic, izmed teh jih je na Koroškem 39 (3 ženske) z 4605 člani (za 305 več nego l. 1903). Koroška je po številu udov in doneskov na drugem mestu in daja primerno mnogo več nego Štajarsko. Tri podružnice na Koroškem imajo več nego 300 članov (2 v Celovcu in moška v Beljaku); vseh takih podružnic ima südmarka 12. Moška podružnica v Gradcu šteje 1678 članov, celovška 1200 (!), ženska v Gradcu 650, v Celovcu 370 (!). Potovalni učitelj Heeger poroča, da je Koroška v obče ostala tudi v tem letu predpodobna dežela („Musterland“). V nobeni drugi deželi se ni število članov v tolikih podružnicah pomnožilo. Ustanovnikov je prirastlo na Koroškem 14; Koroška jih šteje sedaj 58, Celovec sam 23. Zaostajajo podružnice v Krški in Motniški dolini, ob zgornji Glini, v Šmohorju in v Št. Rupertu pri Celovcu, a obečajo, da se bodo poboljšale.“ Potem se izreka zahvala velikanski delavnosti celovških podružnic za razpečavanje vžigalic in drugih stvari, za „Sonnawendo“ in drugo „völkisch“ delo za izdajo koledarjevo itd. Hvalita se tudi beljaški podružnici. „Beljaški südmarkin okoliš“, pravi se naprej, „ima nalogo vzdrževati ne samo koroško jezikovno mejo, posebno ono v gornjem Rožu, najhujšem bojišču, ampak tudi vzdrževati zvezo z edinim nemškim delom na Gorenjskem, ki je v zvezi z Vsenemčijo, namreč z Belopečjo. Po novi karavanški železnici bode tudi celovški okoliš lahko sodeloval pri okrepčevanju nemštva v tem lepem kranjskem zagorskem kotu.“

Tudi delovanje südmarkinih knjižnic na Koroškem, pišejo „Freie Stimmen“ dalje, nas lahko zadovoljuje. Südmarka ima 64 knjižnic, od teh se je 11 l. 1904. na Koroškem novo osnovalo. Celovška knjižnica je največja südmarkina, ima 9252 zvezkov, 7000 porabljavcev in izposodile so se knjige 56.482 krat. Vsa südmarka ima samo 71.000 zvezkov, 18.000 izposojevalcev in 181.000 izposojil (!). Vseh knjižnic na Koroškem je 26. Nabralo se je na Koroškem za südmarko 13.154 K 22 h, to je petina vseh doneskov (za 2000 K več nego l. 1903.). To so številke, pravijo „Fr. St.“, ki nas častijo, pa nas morajo tudi priganjati, zanaprej ravno tako pridno delati za südmarko. V letu 1904. je šlo südmarkinega denarja „za šole“ 11.335 K 92 h, „za kmete“ 13.254 K 77 h, za obrtnike 8335 K 70 h, za uradnike 2099 K, za podjetja in društva 22.260 K, skupaj 57.277 K 59 h. Od teh je „lep del“ tekel na Koroško.

* Mi bi priporočali v ta odbor jezikoslovce: gg. prof. Scheinigga, dr. Arnejca, prof. Grafenauerja, phil. Kotnika, phil. Mišica in theol. Hafnerja, ter kot glasbena veščaka g. V. Juga in g. Stresa.

No, koliko judeževih grošev je šlo v naš mili slovenski Korotan, pove „Tagespošta“. Ta pravi, da je dobila šola v Goričah (na Zili) 50 K, Podkloštrom 100 K, v Naborjetu 100 K, v Blačah 86 K 90 h, v Prevaljah 129 K 70 h, obrtna šola v Naborjetu 600 K, učitelji na Koroškem so dobili „kot dar“ 500 K (zakaj jih ne imenujete, teh prejemalcev südmarkinega denarja?). Štipendij je šlo na Koroško 350 K. Koliko posojil in drugih podpor učiteljem, to pa ni navedeno. Nadalje so dobili koroški „kmetje“ 2676 K 27 h darovanih, 200 K pa posojenih, obrtniki 235 K 68 h darovanih, 2000 K posojenih; uradniki 30 K darovanih; društva in podjetja 680 K darovanih in 300 K posojenih. Nemški koroški kraji (šole) so pa dobili celih 220 K. Prišlo je tedaj na Koroško südmarkinega denarja več nego 8000 K, in skoraj vse to se je porabilo za „utrjevanje jezikovnih mej“, po domače rečeno, za ponemčevanje Slovencev. — Slovenci, glejmo naše sovražnike pri njihovem delu in hitimo zidati jezove, na katerih se bodo zbili vsenemški valovi, ki nas hočejo požreti!

Čitalnica celovška bode napravila, kakor čujemo, okoli 1. oktobra veselico. Narodnjake opozarjamo že sedaj. Natančnejše bomo poročali, ko zvemo, kdaj bo ta veselica in kje.

Celovec. (Ogenj). V soboto večer 9. t. m. smo zaslišali naenkrat ob 8. uri zvečer strel iz stolpa. Nebo je zažarelo na severu proti Gospisveti in vedeli smo, da nekje gori. Pogorel je kakor smo pozneje slišati, Hanzeljnov skedenj v Tesni vasi. Gasilci so ubranili ognju, da ni preskočil tudi na druga pohištva.

17. pešpolk se je na Malo Gospojnico povrnil iz manevrov, ki so bili na Gornjem Štajerskem pri Knittelfeldu, zopet nazaj v Celovec.

Dholica. Marsikateri bralec „Mira“ bo mislil: To morajo pa res čudne razmere vladati tukaj pri nas na Dholici, ko smo se začeli tako pogostoma oglašati v „Miru“! Pregovor pa pravi: „ko je mera polna, gre črez“, in tudi naše potrpežljivosti in molčečnosti je konec. Zatorej bomo poskrbeli, da spravimo vse dogodke v javnost in da bo vsaka številka „Mira“ prinesla kaj od nas, ker gradiva imamo dovolj. Da, ko bi marsikateri bralec „Mira“ vedel, kako je naš cenjeni „Mir“ s svojimi dopisi spravil po koncu vse prizadete. Da, velika „aufrehinga“ vlada med njimi in malone vsi berejo hujskaški „Mir“ in stikavajo glave, češ, „kdo neki vse to piše?“ „Der in „Mir“ šreibt, is f'rukt“, „kdor v „Mir“ piše, je blazen“, ker se upa pisati resnico. In vsega tega je kriv g. provizor, kajti kdo drug ne bo zmožen. Ali, hvala Bogu, se pač vendar še najdemo taki blazni ljudje, ki upamo pisati resnico. Brez zamere.

Dholica. (Koliko stanejo naši otroci.) 3000 kron ponuja lutrovski „šulferajn“ za naše otroke in pa tupatam kaka podpora učiteljem, pa je. Toda povemo vam, da jih vam ne damo za 100.000 kron ali pa še več! Za to bomo skrbeli mi slovenski mladeniči in možje. Živela naša Dholica, ki naj ostane vedno slovenska! Prihodnjič odgovorimo lutrovski popravkarici.

Dholica. (Odgovor lutrovski „Bauernzeitungi“ ali bolje rečeno „popravkarici“.) Slučajno smo dobili v roke lutrovsko „Bauernzeitung“, v kateri slavni učitelji nekaj ugovarjajo dopisu v „Miru“ št. 31. Kar se tiče šole, bo že gosp. provizor sam odgovoril, samo nekaj treba da omenimo. Dopisniki lutrovske „Bauernzeitunge“ namreč pravijo: Kaj bi mi Dholčani počeli, ko bi nemško ne znali, ker je Dholica takorekoč vrinjena med nemške kraje, kakor n. pr. Radovče, Blatograd, Poreče, Vrba itd. Čujte! Poreče, Vrbo imajo naši učitelji za nemške kraje, kdaj so jih vendar proglasili za nemške? No, če bi pa mi samo to znali nemško, česar smo se v šoli naučili, bi pač preklicano ne prišli daleč s tistim jezikom! V Blatogradu in Radovčah bi nas pač težko razumeli in v Vrbi in Porečah ravno tako. Domačini pa govorijo tudi v teh krajih rajši slovensko. Zatorej, g. učitelji, se vam lepo zahvalimo za vaš nasvet in idite z vašo „tajčšpraho“ kamor hočete, mi se je bomo že sami naučili za našo potrebo. *Več slovenskih mladeničev.*

Dholica. (S kamenjem nas hočejo.) Tako imajo strah pred nami naši liberalni ščuki, da so pred kratkim napadli v nekem „Gasthausu“ enega naših mož, in sicer jih je bilo skoraj cel ducat, kakor „čerfelflikarji“, „mlečnozobi“ in druge smeti nemčurske, ki so ga obkolili s priimki in klofutami. Nazadnje je dobil dva kamena skozi okno. Krasna omika naših nemčurjev je jasen dokaz, da mi vstajamo in nje je strah, in da je naša dolžnost, da se jih izognemo kolikor mogoče. Zatorej, dholski mladenči in možje, ne hodite v vam nasprotne gostilne ter ne podpirajte naših „Freigeistov“, da bodete navsezadnje še tepeni za to vašo dobroto. Ako kdo hoče, navedemo tudi imena tistih, ki so to storili.

Gozdanje. Pred kratkem je poginilo nekemu kmetu govedo, in samo ob sebi umevno, da ima do

takega goveda pravico konjederec (šintar). A kaj se zgodi! Čudom smo se čudili, ko izvemo, da so dotično govedo pospravili in meso prodajali. Da je to protipostavno, ve pač lahko vsak otrok, a naši slavni občinski očetje tega ne vedo, da se lahko nakoplje ob zauživanju takega mesa bolezen. Toda kaj hočeš, dotični kmet je liberalni odbornik in takemu je vse dovoljeno, in če bi tudi mogoče meso že črvi jedli, ker to je „fortšritlih“. A klerikalec pa, če ti pogine pes ali mačka, treba bi bilo, da bi šel javit slavnemu županu in pokopati moraš crknjeno žival najmanj 100 metrov globoko v zemljo, da bi pač mogoče ne izbruhnila kaka bolezen. Tako veleva „fortšrit“. E, saj se poznamo: vrana vrani oči ne izkljuje. „Hajl“! *Eden, ki bi ga radi pohrustali.*

Rožek. Naša podružnica napravila je na Malo Gospojnico v „Kosi“ ljudski shod. Bilo je ljudstva skupaj toliko, kolikor ga „Kosa“ še ni videla. Kaj bi bila rekla na to rajna Treza, ko bi bila vstala in to videla! Pa saj so nekdanji ozki prostori v „Kajži“ vsi razširjeni in razun tega je bilo tudi vreme tako lepo, da smo sedeli do pozne noči lahko na prostem skupaj. Od blizu in daleč je bilo dosti ljudi, celo iz Podravja in iz Celovca je prišlo nekaj radovednežev. Vsi smo se čudili, kako da se je brez vsega naznanovanja nabralo toliko ljudi skupaj. Pač ima tudi „Kosa“ za take shode pravo lego, in novi „Ožbolt“, naš Janez Fugger, vé tudi ljudem postreči z dobro jedjo in pijačo, in vsa okolica ga ima rada. Po različnih govorih, iz katerih so nam in po besedah, ki smo jih slišali med ljudmi, tudi ljudstvu najbolj ugajale kratke in krepke besede g. župnika Ražuna, nastopili so večkrat šentjakobski že davno prosluli pevci z moškim in mešanim zborom.

Posebno pohvaliti je treba izvrstni glas gosp. Božiča in pa nežne ženske glasove. Tudi tamburaši so se pod vodstvom g. župnika Hüttnerja izvrstno skazali in mi ne bi bili mislili, da zamorejo kmetski fantje, ki imajo vendar le malo časa za vaje, tako eksaktno gosti. Sodeloval je pač tudi naš prvi muzikus roški, naš vsem dragi in priljubljeni France. Kar je nas mestne „šeseljne“ najbolj presenetilo in pa tudi razveselilo, je bila igra „Dr. Hribar“. S čudapolno marljivostjo je pripravil občepriljubljeni g. župnik rožeški igralce, da so igrali z naravnostjo, ki je nas pri kmetskih igralcih kar osupnila. Posebne pohvale je vredno čvrsto in krepko nastopanje vseh sodelujočih deklet in žen ter dr. Hribarja št. 1, ki ga je igral izvrstno g. Gregor Dobrnik p. d. Primikov Gorej. No, pa šele gosp. Radič! Tega je pa tako imenitno bolel trebuh, da so nam kar solze lile po obličju samega sočutja, ko je tako bridko stokal. Ljudstvo se je izvrstno zabavalo in je navdušeno ploskalo igralcem in pevcem ter je še v pozno noč poslušalo domače tamburaše. Uspeh tega dneva je bil gotovo velik; tudi denarja se je nabrala čedna svotica za Ciril in Metodovo družbo, ki se jej pošlje kot dar k dvajsetletnici. Največja hvala za ta uspeh pa gre gotovo trudu g. župnika Hüttnerja; samo njegova požrtvovalnost in njegova priljubljenost med ljudstvom sta pripomogli, da so se tako dobro izurili tamburaši in igralci. Hvala mu in čast!

Zagoriče pri Maloščah. (Veselica.) Veselica, katero so priredili narodni fantje in dekleta iz Brnce, Malošč in okolice v nedeljo dne 3. t. m. v gostilni pri Koratu v Zagoričah, se je v veliko veselje vseh udeležencev izvrstno obnesla. Dasi je bil čas radi raznih žegnanj precej neugoden, se je vendar nabralo mnogo udeležencev, ne samo žensk, kakor je pri takih priložnostih navada, ampak pred vsem korenitih mož in vrlih fantov. Finžgarjev „Divji lovec“ se je igral izborno, in težko bi bilo določiti, kdo je izvrstnejši igral, fantje ali dekleta, ker vsi so rešili svoje naloge nad vse dobro, akoravno je bila večina igralcev nova, ki je na odru nastopila šele prvikrat, n. pr. županove dve hčerki iz Malošč. Da je g. Iv. Miklavič vlogo Toneta tudi to pot igral nad vse izvrstno, nam ni treba posebno poudarjati, saj je naravnost rojen igralec. Pri mnogih prizorih je bilo težko določevati, ali je to prava resnica, ali pa res samo igra, tako izvrstno je bilo vse posneto. Po dokončanem igrokazu so prijeli brnški tamburaši za svoje tamburice in mladina se je malo zasukala, kar se ji iz srca privošči, vmes pa se je prepevalo, da je bilo veselje. To je bila prava slovenska veselica, kjer ni bilo one surove razuzdanosti, ki se žal pogostoma kaže med zapeljano mladino. Tako veselje ublaži srce, in narod, ki je zmožen prirejati take veselice, kakoršna je bila pri Koratu, še nikakor ni izgubljen. Naj bi poskusili kaj takega uprizoriti med nemškim kmetskim ljudstvom, menim, na odru bi mnogi niti ne znal ust odpreti. Pri nas pa gre, le malo je treba ljudi buditi in upamo, da je tudi ta veselica vzbudila mnogo mladih src za narod in jezik slovenski. Ne zaničujmo se sami, in ne sramujmo se, da smo Slovenci, saj mora naše zmožnosti občudovati tudi najhujši nasprotnik. Več še takih veselic — in beljaška okolica bo probujena. — Naše zastave naprej!

Podklošter. Vlak je povozil ravno pod cerkvijo na Zilici kmetico p. d. Pergarico in jo je grozno razmesaril. Bila je takoj mrtva. Ljudje govoré, da je šla sama pod vlak.

Rabelj. V sredo, dne 7. t. m., je zdrknil dr. Stiegler iz Dunaja, ko je lazil po predeljskih vrhovih, 60 metrov globoko. Polomil si je rebra in se je sploh nevarno poškodoval tudi po glavi in po nogah. Šele v četrtek dopoldne so ga rešili vodniki, med njimi znani Baumgartner, in so ga spravili na Trbiž.

Podljubelj. Dne 10. septembra se je vršil v gostilni „Kajzar“ v Podljubelju, redni mesečni shod slovenskega krščansko-socijalnega delavskega društva za Podljubelj. Kot govornik je nastopil g. kaplan dr. Ehrlich iz Celovca. Razpravljal je o vprašanju: Kaj je politika in smo li dolžni se za njo brigati — razvijal je sledečo misel: Politik je oni, ki se peča z vprašanji, ki zadevajo celo državo ali deželo: Tisti možje, kateri se bavijo s postavodajo, ki nakladajo davke, kratkomalo, katerim je skrb za javno blagro, se imenujejo politiki! Ljudstvo pa imenuje tistega „politiš“, ki je premeten, zvit, katerega je treba ogibati se. Do leta 1848. je politiziral v Avstriji samo en mož, to je cesar na Dunaju in ž njim njegovi ministri. Od tega leta pa, odkar je padel absolutizem, je poklicano ljudstvo, da politizira po svojih zastopnikih skupno s cesarjem; s kratka: Avstrija je postala konštitucijonalna. Kar si človek sam naloži, laže nosi, radi tega je pa sveta dolžnost ljudstva, da se udeleži politike vsaj v toliko, da izvoli prave poslance. Potem je g. provizor J. Arnuš pozval ude, da se udeleže slavnosti, koja se priredi pesniku Prešernu na čast prihodnjo nedeljo v Glinjah. Ob koncu je opisal dr. Ehrlich svoje potovanje v jutrove dežele. Vmes je pel mladi pevski zbor narodne pesmi. Spretno vodstvo pevovodje g. Arnuša, lepi mladeniški glasovi, fin posluh, slovenske pesmi! Prijatelj, kaj hočeš še več? Živio delavsko društvo in živeli mladi pevci pod Žingarico!

Železna Kapla. (Tepež in poboj.) V noči od 10. do 11. so se na trgu stepli domačini z Lahi. Lahi so zabodli tri moške na več mestih. Dva sta takoj obležala pred Weitzerjevo gostilno mrtva, tretji pa je smrtonevarno ranjen. Žalostna posledica ponočnega pijančevanja!

Bela pri Kapli. Umrla je 9. t. m. posestnica našega kopališča, gospa Gross.

Jezersko. V soboto po Malej Gospojnici bil je pri nas sejem. Prignali so se: 4 voli, 5 krav, 1 tele in 189 ovec, to je pač malo. Prodajanje je bilo slabo, ker ni bilo kupca. Samo ovce so še dobro šle. Prišli so bili po nje trgovci iz gorenje Koroške, iz Kranjske in Primorske.

Koroški Bauernbund je zboroval zadnjo nedeljo v Gospi sveti in v Pričičah. V Gospisveti so govorili nemški poslanci Lemisch, Wieser in Pirker ter Kirchmayer. Priporočali so seveda najtopleje Seifritza, kot novega državnega poslanca. Wieser se je pri tem kregal na g. Weissa in nemške konservativce, Lemisch na bivšega državnega poslanca, preč. g. prošta Einspielerja, ter je zabavljal na Slovence, Čehe, Poljake in Lahe. Tudi ministra Gautscha je malo okrcal in Ogre. Na vsezadnje se je oglasil tudi že „veleznan govornik“ Kirchmayer o popravah pri Dravi, Zili in hudournikih, ter je vsa ta zidanja označil kot ničvredna in denar kot „v vodo zmetan“. Siromak je pač pozabil, da so ves čas, kar se mečejo milijoni v Dravo in Zilo, bili na Koroškem ob krmilu nemškonacijonalci in liberalci. Hujše ta možakar lastne stranke že ne bi bil mogel obsoditi. — Volilci, volite vendar gosp. Grafenauerja, ki je prvi in edini energično nastopal proti temu, da se krvavo zasluženi kmetski krajcarji tako v vodo mečejo. On bo edini tudi zanaprej za vas kmete skrbel!

Velikovec. (Slovenski župani pozor!) Letos poteče doba nekaterim udom velikovškega c. kr. okrajnega šolskega, sveta. Med temi, ki letos šolski svet zapuščajo, je tudi za nas Slovence „velezaslužni“ in dobro znani velikovški župan Pinterič, ki tako pridno agitira sedaj zoper nas Slovence. Volitve novih udov c. kr. okrajnega šolskega sveta bodejo še to jesen.

Velikovec. 8. t. m. prišel je zjutraj v gostilno pri mostu neki hlapec. Izpil je $^1/_4$ litra žganja in je potem skočil v Dravo. Začel je vpiti na pomoč, a nikdo ni bil, ki bi ga bil rešil, in moral se je vtopiti.

Prevalje. Mesečno zborovanje kat. delavskega društva, ki se je vršilo na Malo Gospojnico v gostilni g. Krištana pri Reismüllerju, je imelo bolj zabavni značaj. G. kaplan F. Lavrinc je na kratko poročal o zborovanju kršč. soc. zveze v Mariboru, katerega se je udeležilo iz Prevalj 10 mož in mladeničev. Nato so nam predstavljali naši domači igralci igro „Pravica se je izkazala“. Igrali so dobro. Posebno veliko smeha sta vzbudila žida krošnjarja. To je bila poštena domača zabava. Za nagrobni spomenik umrlega predsednika g. Englerja se je nabralo 8 kron.

Tolsti vrh. Naša občina je protestirala pri okrajnem šolskem svetu v Velikovcu, ker je ta razpisal mesto nadučitelja na guštanjski šoli, ne da bi bil zahteval od prosilcev znanje slovenščine, in zahtevala je, da nastavi takega učitelja, ki bo popolnoma vešč slovenskega jezika.

Guštanj. (Bauernbundovci na delu.) Naši učitelji so delili otrokom volilne oklice Bauernbunda, v katerih jih pozivlje, naj volijo g. Seifritza v Miklavčevem. Šola se torej izrablja kot agitatorično sredstvo bauernbunda. Tudi na slovenske župane pošilja bauernbund volilne oklice za gosp. Seifritza. Slovenci! naš mož je gosp. Grafenauer, posestnik na Brdu v Zilski dolini. Le ta je pravi kandidat, ki čuti s slovenskim ljudstvom! Na delo!

Guštanj. Volilni shod „bauernbunda“ se bo vršil tukaj, kakor pravijo plakati, dne 17. t. m. popoldne o $^1/_2$4. uri v gostilni pri Čaksu na pošti.

Barašč' kl'b v C'lovc', ki se zbira vsako soboto zvečer pri Cavsniku, poroča o svojej delavnosti. Pravila ima taka, da je vsakdo v klubu predsednik, kdor govori in to dokler govori, za navadno pa uživa to čast gosp. Val. Jug. Blagajnik je pa gosp. Tevžej Resman. Vsakdo, ki nastopi kot govornik v klubu, mora govoriti po domače in ne „po šrifti“. Vsaki član, ki ga kdo ujame brez Ciril in Metodovih „špilic“, plača za kazen beraškemu klubu 2 beliča, kdor je pa v soboto zvečer brez špilic, ta pa 4 beliče. Član je vsakdo, ki pride v soboto zvečer med slovensko družbo pri Cavsniku ali pa se vsede katerikoli dan k takozvani „beraški mizi“; kdor s tem postane član, se takoj tudi podvrže pravilom. Člani se delijo v navadne „berače“, t. j. take, ki zahajajo v beraško družbo in včasi spustijo kak belič vprid beraškega kluba; potem pridejo „častni berači“, to so taki, ki dajo 100 beličev ali 1 krono naenkrat, kdor da 200 beličev ali 2 kroni naenkrat je pa „kralj beračev“. Največja čast, ki jo je oddal do sedaj „barašč' kl'b“ je naslov „casarja baračev“; dobil ga je gosp. inž. Kette, ki je klubu podaril 2000 beličev, t. j. 20 kron. Kralji baračev so dosedaj gg. Mažej v Selah (2 krat), župnik Ražun, Ljubljančana L. Fürsager in V. Jun, župan Goričnik, in kraljica je gdč. Klara Cavsnikova, včasi tudi „Tolsta Klara“ imenovana. Častni člani beraškega kluba so: gdčne.: M. Štrasolnik, N. Štikr, L. Cavsnik, in gospa Cavsnikova, ter gg.: prof. Schrey, prof. Vajda, Jug (3-krat), dr. Brejc, dr. Ožbej, dr. Hudelist, Olip-Mažej (2 krat), župnik Nagl, Schaller-Martin, dr. Arnejc, prov. Rotter, prov. Sadjak (2 krat), prov. Serajnik, prov. Dragasnik, Amruš-Podkrajem, dekan Ogris, prošt Randl, župnik Kirchmayer, župnik Premru, župnik Michl, župnik Svaton, župnik Singer, Prosekar, Vošpernik, župnik Lasnik, Ekar, Majerhofer, Ederl, župnik Vintar, prim. Sekol, Čeha J. Vohnout in J. Fiřtik, narednik A. Skrem, kat. Lasser, kaplan Glinik, prov. Smodej. Denar se nabira za šentjakobsko šolo, in sicer za žreblje v streho in take malenkosti, kar bo pa od žrebljev ostalo, za to bomo pa par opek še kupili. 5000 beličev smo že zanesli v Št. Jakob, 13.400 jih pa imamo še v blagajni. Posebno hvalo mora barašč' kl'b izreči za pridno nabiranje g. Tevžeju Resmanu in pa našej kraljici Klari. Še to moramo povedati, da sta obljubila Barigeljc in Tine, da pojdeta z nami v Šent-Jakob, ko ponesemo tje svoje nabrane beliče.

Naši visokošolci so pravi zaspanci; imajo svoje društvo „Gorotan“, o kakem delovanju tega društva pa ne slišimo nič. Imeli so zborovanje, poročajo pa nič, o čem da so razpravljali. Da bi našemu listu poročali kaj novic, to jim še na misel ne pride in tudi drugih stvari v večje liste ne pišejo nič. Niti med seboj, se nam zdi, ne občujejo mnogo, kratkomalo: dremljejo vsaj, če ni to že spanje imenovati. Najbolj nas pa jezi to, da naši visokošolci, katerih je vendarle nekaj, četudi malo, niso v stanu, da bi napravili sem in tje kako veselico. Vedno godejo in godrnjajo, da nimajo z nikomur občevati; ali mislite morda, da bodo ljudje za vami letali? Vi morate vendar napraviti kako veselico, kjer se ljudje snidejo in se med seboj in z vami bolj seznanijo. Kdo pa je poklican v to, da povzdigne malo bolj naše zaspano družabno življenje, če ne vi, inteligentna mladina, vi dijaki? Do sedaj je bila edina „slovenska“ ali čitalnična veselica v Celovcu, in to je gotovo premalo. — Podregali smo vas malo; upamo, da bodejo naše besede kmalu imele kaj uspeha in pričakujemo, da v začetku pusta, ko so še božične počitnice, spravite kako veselico vkup. Sramovati bi se morali, ako bi tega ne mogli napraviti.

Poziv.

V začetku oktobra se prične v Celovcu orglarska šola, katere namen je, izuriti fante v orglanju in cerkvenem petju. Koroški Slovenci imamo zelo malo dobro izurjenih organistov-domačinov in službujejo po najboljših farah Štajrci in Kranjci. Razun tega nam manjka slovenskih občinskih taj-

nikov. Marsikatera slovenska občina uraduje nemško, ker nima slovenskega uradovanja zmožnega občinskega tajnika in je navezana na kakega učitelja ali kako drugo tako osebo. V mnogih krajih bi si radi ustanovili izobraževalno, pevsko, tamburaško ali kako drugo enako društvo. Toda kdo naj društvo vodi, poučuje petje itd., ker ni za to zmožnega človeka v vsej fari? Vsemu temu se da odpomoči na prav lahek način. Slovenci, posebno pa gg. župniki in župani, ako hočete imeti v cerkvi lepo ubrano petje, slovenskega uradovanja zmožne občinske tajnike, v društvu lep zbor pevcev ali tamburašev, pošljite v Celovec v orglarsko šolo pridne, nepopačene fante, kateri imajo dober posluh, lepo, hitro pisavo in veselje, da se tam izurijo kot organisti, za vse drugo pa se bo poskrbelo od naše strani tako, da dobite v dveh letih ljudi sposobne in vnete za národno delo. Pridnejšim fantom pa se bo pomagalo tudi v gmotnem oziru. Premislite hitro in ne zamudite prilike, ker tudi s tem bodemo napravili velik korak naprej. Fantje pa, ki se čutijo za to zmožne, naj se oglasijo pred 1. oktobrom pismeno pri g. V. Jugu v Celovcu, benediktinski trg, št. 4., I. nadstropje.

Društveno gibanje.

Slovensko kršč.-socijalno delavsko društvo v Celovcu priredi prihodnjo soboto svoj redni mesečni shod. Kot govornika nastopita: g. dr. Ehrlich, stolni kaplan, in mizarski pomočnik g. Resman. K obilni udeležbi vabi *odbor.*

Veselico priredita tamburaški in dramatični zbor v Podravljah v nedeljo dne 17. kimavca t. l. ob 7. uri zvečer v gostilni pri Hriberniku v Srejah. Spored: 1. Pozdrav. 2. Deklamacija: „Kristus in sv. Peter“. 3. „Naprej zastava slave“, svirajo tamburaši. 4. „Eno uro sodnik“, veseloigra v enem dejanju. 5. Govor. 6. „Piskrar“, solo-prizor. 7. „Lepa naša domovina“, svirajo tamburaši. 8. „Svoji k svojim“, igra v enem dejanju. 9. „Ob zeleni Dravi“, svirajo tamburaši. 10. Sklepne besede. 11. „Ruska narodna himna“, svirajo tamburaši. 12. Prosta zabava.

Slovensko delavsko društvo za Prevalje in okolico priredilo je v petek, dne 8. septembra svoje mesečno zborovanje v prostranih dvoranah gostilničarja g. Kristana p. d. Reismüllerja na Fari, ki se je ob tej priliki pokazal narodnega moža. Zato tudi upamo, da dá, ko predrugači napis na svoji gostilni, tudi slovenščini primerni prostor! To zborovanje ni imelo svojega običajnega obraza, ampak imenovalo bi se bilo lahko veselica, kajti domači diletantje so priredili veseloigro: „Pravica se je izkazala“, ki je ljudstvu izborno ugajala, po igri pa so skrbeli za zabavo domači pevci, ki so pridno izvajali ne samo lahkih, ampak tudi težke komade. Da je ljudstvo lažje sledilo prirejeni igri, je član akad. fer. društva „Gorotan“, g. phil. Fr. Kotnik pred predstavo raztolmačil vsebino in smisel cele igre. Udeležba je bila kljub nepričakovanim neugodnostim sijajna — prostori so bili prenapolnjeni —, kar kaže veliko potrebo gledališčnih predstav za ljudstvo. Upamo, da se še večkrat in ne samo pri nas, ampak tudi po drugih krajih prirejajo igre, saj je to eden najboljših činiteljev ljudske izobrazbe. Gledati nam je v prvi vrsti na ljudsko izobrazbo, nadomestiti moramo ljudstvu šolo, kajti edino le izobraženo ljudstvo je zrelo za politiko; naše delavsko društvo pa v tem oziru še nikakor ni zrelo.

Družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani so od 1. do 31. avgusta 1905 poslali prispevke in darila p. n. gg. in društva: Upravništvo „Slovenski Narod“ v listih z dne 2., 5., 9., 12., 16. in 26. avgusta 1026 K 36 h; upravništvo „Mir“ 301 K 68 h, upravništvo „Slovenec“ 69 K, upravništvo „Družinski prijatelj v Trstu“ 23 K, upravništvo „Domovina“ 5 K 88 h. Podružnice: v Št. Petru na Krasu 65 K, moška v Ormožu 30 K, ženska v Logatcu 50 K, I. belokranjska ženska v Črnomlju 27 K 50 h, v Velikovcu 98 K 31 h, v Žužemberku 18 K, v Mokronogu čisti dobiček veselice 500 K, v Kozjem čisti dobiček veselice pri sv. Petru pod sv. Gorami 115 K 4 h, moška šentpeterska v Ljubljani 156 K 20 h, moška v Radovljici čisti dobiček veselice 1000 K, ženska pri sv. Benediktu v Slov. Goricah čisti dobiček veselice 140 K. Občine: Škocijan 2 K, Petrovče 5 K, Kobarid 20 K, II. Bistrica 10 K. Posojilnica v Cerknici 20 K. Društva: Narodna tiskarna v Ljubljani 200 K. Razni: Gdč. J. Mozetičeva in D. Furlanijeva nabrali pri predstavi „Divjega lovca“ v Prvačini 29 K 50 h, Josip Novak v Škocijanu 10 K, Kazimir Mankoč ml. nabral v veseli družbi na Planini pri Sevnici 3 K, phil. Pludernik na primiciji č. g. S. Šimonca v Ljubnem nabranih 28 K, odvetnik dr. J. Furlan imenom neimenovanega klienta v neki kazenski zadevi 50 K, Lovro Petovar na gostiji Veselič-Petovarjevi v Ivanjkovcih nabranih 12 K 72 h, kaplan Fr. Stuhec na primiciji č. g. Sinko v Dragotincih nabranih 30 K in dar g. nadučitelja Ivana Strelec pri sv. Andražu 2 K 10 h, Fr. Porenta imenom planincev z „Babe“ 2 K; Alojzij Vodnik, kamnosek v Ljubljani v veseli družbi pri Žibertu in Dolničarju nabranih 6 K 26 h; Antonjevčani čisti dobiček veselice pri sv. Antonu v Slov. Goricah 100 K 2 h; Ivan Govedič, župnik pri sv. Mihelu poleg Šoštanja, pokroviteljnino 200 K; Sovič v Slovenjem Gradcu 20 K; dijaki nabrali pri vrtni zabavi v gostilni Sok v Moškanjcih 6 K 60 h, pevski zbor na Vidmu nabranih 2 K 50 h; Fran Ogrizek, župnik v Črešnicah 2 K; občinski svetniki občine „Raka“ nabranih 6 K 70 h; Jarolin Preclik, srečko v nominalni vrednosti 70 K. Iz nabiralnika g. Valentina Kolenec, gostilničarja v Čemšeniku 10 K. Za prodane knjige 220 K. Za narodni kolek 25 K. Za družbin koledar 7 K. Za mladinske spise 2 K.

Dopisi.

Dholica. Oprostite mi, cenjeni gosp. urednik, da se oglasim tudi jaz, stara Dholska glava. Ker se dopisnik iz Črnčeč noče več oglasiti, naj mi je dovoljeno, dasiravno se mi roka trese in je pero zarjavelo, da komaj vidim, kaj pišem. V kratkih besedah vam povem, da se je dopisnik iz Črnčeč zbal nasprotnikov in da se ne upa več pisati v „Mir“ in boji se, da bi ga lahko tožili in bi potem moral romati v luknjo in moral bi jesti „ričet“, katerega je on največji sovražnik, tako vsaj jaz mislim. Toda tolaži me zavest, ko vidim, da se pač oglašajo od našega kraja drugi dopisniki in upam, da se pač tudi „Slovenski Jožek“ oglasi, ako mogoče že ni vstopil pri dr. Barigeljcu v službo kot odvetnikov pisar. Ker je sedaj toliko muh, bo pač bržkone imel dosti posla z lovljenjem muh in pa zavijanjem paragrafov in potem mu tudi ne zamerim, da ne more pisati v „Mir“. Mogoče je pa tudi, da sta jo popihala z Barigeljcem kam na kako potovanje ali pa na žegnanje, Nemec bi rekel „kirfetn“ tja na sv. Višarje ali kam, ne vem. — Cenjeni g. urednik, ko bi videli dne 4. septembra, ko so se naši „šomaštri“ odpravljali z učenci 4. razreda v Celovec, vi bi jih gledali junake in rekli bi: „Vitezi cenjeni, kam ste namenjeni, kaj vam zažiga v obrazu pogum?“ tako so jim žareli obrazi. Neka ženica mi je pripovedovala, da je mislila, da bodo šli na sv. Višarje in si je tudi ona že pripravila cekar za na pot. A je morala ostati doma, ker šli so le v Celovec k „verhondlungi“ zoper g. provizorja. Otrokom so baje bile obljubljene pečenke, a so se morali zadovoljiti z eno čokolado in žemljico. Ubogi otroci pa niso vedeli kaj izpovedati, tako, da jim je g. sodnik rekel, da ne znajo ne nemško ne slovensko, in celo g. načelnik krajnega šolskega sveta je dejal, da se jih mora slovensko izpraševati. Čujte, čujte! In 300 kron bo menda premalo za g. provizorja, ker se je predrznil pobrati otrokom „šulferajnske“ knjižice in tako žaliti ničvredno „südmarko“ in pa „šulferajn“. *Nebodigatreba.*

Logavas in okolica na noge! Vsakemu človeku je modri Stvarnik zasadil v srce mlado drevesce, katero naj se močno vkorenini, lepo se razvija in dober sad prinaša. To drevo — narodni čut — postane tudi pri Slovencih jako močno, ako ga skrbni vrtnar goji in žlahtni. A prej pa je treba dela, in delo diči vsakega človeka. Pomlajeno solnce je že prisijalo na Slovence, vse se že giblje v Korotanu, vsak, bodisi star ali mlad, čisla svoj materin jezik in ga bolj začne spoštovati, ko sliši na raznih shodih lepo slovensko pesem, poučljive govore in dovršno igrane igre navdušenih mladeničev in deklet. Vse ga navdušuje in zatorej se tudi ne boji dela. Potrudimo se torej še mi na polju slovenske narodnosti! Do sedaj pa pri nas še spimo spanje pravičnega. Ne, pravičnega! ampak veliko krivico delamo vsem tistim boriteljem, ki se bojujejo za naše pravice, mi pa držimo križem roke in se bojimo. Ali se res bojimo? V črno zemljo naj se tak od sramote pogrezne, kateremu se mora to po pravici očitati. Jaz pa mislim, da logavaški fantje in dekleta niso take mevže, bije jim hrabro in vztrajno srce za narodne svetinje. Le budilca je treba. Zatorej vas izpodbujam in vas rotim, da se v jeseni združite, ko ne bo več toliko drugih opravil! Človeško srce hrepeni po društvu, in če tega ne najde v organizaciji, se vda slabim društvom, veja za vejo tega narodnega drevesa se posuši in če nazadnje — kar je posledica nemčurskih tovarišev — črv nesramnega izdajstva korenine izpodjé, gorje drevesu! gorje takemu človeku! Izgubljen je. In tako se izgubljajo moči. Torej osnujajmo si zdrava društva in združujmo se, kajti le v združenju je moč. Veliko imamo zavednih mož in mladeničev, a tudi vrlih deklet, ki se ne bodo bale truda. Torej moči nam ne manjka. Ali mi tedaj naj zaostanemo, kakor da ne bi bili zmožni? Proč s to mislijo, pregrešna je. Kar so drugi mogli in so tudi dosegli, to tudi mi moremo in moramo. Sovražnik preti z močnim mečem, držimo mu enako orožje naproti. To naj bode v prvi vrsti izobraževalno društvo, katerega zelo pogrešamo. Torej vstanimo tudi mi in hajdi vztrajno na delo, do konca značajni!

Zatrli niso spečih,
Ne bodo nas bedečih!

Od nekod. Ker jaz tudi smrdim po plajberških „metodijah“ in od njih „štemam“, zato vedno rad zajdem v ta gorati kraj, posebno pa tudi zato, ker me planine zanimajo. Seve, ko pa pridem, pa kar križema vpijejo in se me pozdravljajoč veselijo, ker tudi oni so radovedni, kako je v mojem kraju. To je umevno, da za takšnega hribolazca, kakoršen sem jaz, ni gostilne v Plajbergu, ker nemško se moj jezik ne zna gibati in alkohol plajberških pijač pa slovenskega človeka ne zna omotiti, samo to je dobro, da so vode izvrstne in moji tisti sorodniki dobre duše, da me nasitijo. Kaj pa še hočeš več? Potem se pa navadno prav dobro imamo in „prerejtramo“ vse, kar nameravajo plajberški nemčurji.

Zadnjič, neki ponedeljek, pa mi je zopet padlo v glavo, pa sem napravil „plavega“ in hajdi proti Plajbergu. Ko pa sem popoldne stal na hribu in ogledoval čudovredno mesto, pa sem videl može, ki so se zbirali pred občinskim uradom. Mislil sem, da so odborniki, in res so bili. Potem pa grem iz radovednosti tja na bližnji hrib. Malo postojim in pogledam, in jih ni bilo več zunaj, precej pa zaslišim nekaj kakor razgrajanje. Zdelo se mi je ravno enako, kot takrat, ko pridejo na Miklavžev večer „partlni“ po otroke. Tisti ravno na ta način bukajo nad otroci. A poglejte, občinska seja bi se imela vršiti in je bil takšen „plakuder“. Ko sem tako gledal tisto hišo, kjer je občinska pisarna, se mi je zdelo, da že zid poka. Slišal sem, kako so tisti gospodje naprednjaki (!) zapovedovali, kakor Bog na gori Sinaj božje zapovedi, samo grmelo nič ni, zato se jih pa tudi nihče bal ni. Kako so predbacivali: Koliko sem jaz že storil za vas! Oh, sem si mislil zunaj, Bog plačaj naše dobrotnike (?), saj mi jih ne moremo. Pa, gospodje, toliko ste storili, toliko darovali, kako pa to, da občina menda vendar le bolj na slabem stoji? Bi pa vendar že kupi denarja imeli biti, kje pa so?

Kako pa to, prej ste se delali, kakor bi vam čisto nič ne bilo za županov stolec, tako, da so se Plajberžani že sami bali, da bi res ne oddali zvezd, katere se vam danes tako po neizrekljivo svetijo, ne zvezd, ampak županova krona. Zdaj ste pa pokazali, kar se že ve, koliko vam je za stvar. Kako letate, se posvetujete in si prizadevate na vse kriplje, da bi onemogli novega župana ali pa odpravili njegovega tajnika. Ali mislite, ako mu res odrinete tajnika, da bode res vašo stranko prosil, da bode opravljala občinsko delo? O ne, tudi slovenska stranka ima ljudi, kateri ji bodo šli na roke in ji preskrbeli drugega, da bo nadomestoval tajnika. Seve, to se vam gospodom čudno zdi, ker nimate več tiste županove moči in da niste več tisti, ki ste poprej bili, a poslušajte me: Temu se je treba privaditi. Sprva sicer težko gre! Vi hočete na ta način zabraniti vsako občinsko sejo, da razgrajate, delate nemir, in da, ako vam kaj ne gre k srcu, nečete glasovati in zapustite sejo. Verjemite mi, izve se vse, ljudje že precej okoli govorijo in se vaši modrosti čudijo. Veste kaj, ako imajo virilni glasovi pri sejah vsak deseti del pravice, zakaj pa pri volitvah tiste velike moči niste porabili, zakaj pa Union ni volil za deseti del občine. Če bi to bilo, bi jih vaša stranka trikrat premagala in bi lahko izostalo letanje po njivah za ljudmi in bi tudi izostala tista pravda, že veste. A to postavo ste šele zdaj nekje ujeli. Seve, zdaj ne veste, kaj bi počeli, pa hočete gosp. tajnika spraviti na ta način, da mu ponudite takšno plačo, s katero mu je čisto nemogoče izhajati; a zato ste prepozni in konec je. Je že res, da bodejo stroški za tajnika nekoliko višji, pa mogoče g. župan ne bode tako zelo obilen kakor prejšnji, da bo zahteval 6 kron na dan, ko bode peljal novince na nabor v Borovlje, kajti novi plajberški župan je navaden kmet in le takrat mogoče zahteva 5 ali 6 kron, ko cel dan z živino dela, a ne pa takrat, ko gre na sprehod v Borovlje. In vi že današnjemu občinskemu zastopu zdaj predbacivate, da bode vzdignil občinske doklade; le pred svojimi vratmi poprej pometajte, potem pa pred vrati drugih! Saj se ve, da kaj takega le radi tega „šveflјate“ pred občani, da bi jim pristudili novi občinski zastop.

Naročam vam, da zopet to tajite in pustite pri cerkvi oklicati, da ni res, kakor pa takrat o tistem dolgu. No pa hai!

Radiše. Zadnjič smo sporočili nekakšen splošen pregled enoletnega delovanja in uspeha našega kat. slov. izobraževalnega društva. Lep in natančen pregled enoletnega odborovega poslovanja smo dobili iz poročil odbornikov na letnem občnem zboru dne 20. avgusta t. l.

Ob treh popoldne, po blagoslovu, je se zbrala velika množica ljudstva v prostorih nekdanje Tavarjeve gostilne, kjer je bil zborovalni prostor prav lepo z venci, napisi in zastavami okinčan.

Kakor vselej, se je tudi tokrat otvorilo zborovanje s petjem in tamburanjem. Nato pozdravi v tako lepem številu došle zborovalce g. predsednik z lepim krščanskim pozdravom: Hvaljen bodi Jezus Kristus! Tajnik prečita zapisnik vsega leta; iz zapisnika posnamemo, da je društvo imelo to leto šest zborovanj. Z ozirom na razne ovire in težkoče, katere je moralo začetkom kakor vsako drugo tako tudi naše društvo premagati, moramo biti s šestimi zborovanji zadovoljni. Glavna težkoča je pač tudi pri nas pomanjkanje govornikov. Težko nam gre tudi za prostore pri zborovanjih. Društvo šteje zdaj pri 200 članov, kateri so razvrščeni v ustanovne, redne in podporne člane. Čeravno se vsakokrat ne morejo udeležiti zborovanj vsi člani, tako so bila zborovanja povprečno prav dobro obiskana. Pri vsakem zborovanju so prepevali društveni pevci, moški zbor, mile slovenske pesmi; pri vsakem zborovanju smo čuli in poslušali glas mile tamburice. Pevcem in tamburašem, posebno pa njih vodji, Alojziju Talerju, bodi ob koncu prvega društvenega leta prisrčna hvala izrečena za zvesto sodelovanje pri vsakem zborovanju. Ugodno je bilo tudi blagajnikovo poročilo. Vsi dohodki so znašali 296 kron 40 vin., dočim je stroškov bilo samo 170 kron 50 v.; torej je ostalo v društveni blagajni še 125 kron 90 vin. Seveda je prišteta k temu tudi ustanovnina, iz katere bo naraščala društvena glavnica, ki se pa ne sme porabiti; od glavnice se bodo porabile samo vsakoletne obresti. Tudi knjižnica je tekom leta precej narastla in šteje zdaj že skoro 100 knjig. 60 bukvic za ljudske knjižnice se je kupilo čisto novih; večinoma so to zanimive povesti in razne pravljice, katere ljudstvo prav z veseljem čita. — Lepo število knjig razne vsebine je podaril vč. g. Andrej Wieser, dekan v Gospisveti. Precej knjig je daroval tudi predsednik, g. Jož. Sušnik. Obema g. darovalcema bodi tudi tem potom prisrčna hvala izrečena. V društveni sobi so bili na razpolago društvenikom sledeči časniki: „Mir“, „Naš Dom“, „Slovenski Gospodar“, „Kmetovalec“ in „Slovenec“. Gledalo se je tudi na to, da se število naročnikov na časnike pomnoži. — Najbolj razširjen je „Naš Dom“. „Mir“ dobiva tudi pri nas zmeraj več prijateljev in naročnikov. Istotako imajo nekaj naročnikov na Radišah še „Sl. Gospodar“, „Domoljub“, „Kmetovalca“ in cerkveni mesečnik „Glasnik najsv. Srca“. Društveno sobo in drva za netivo po zimi je imelo društvo zastonj. — To je na kratko odborovo poročilo, zrcalo društvenega življenja in gibanja, sad enoletnega truda društvenega odbora. Da uživa dosedanji odbor vsestransko zaupanje, pokazala je tudi odborova volitev za drugo društveno leto, kajti izvoljeni so bili vsi dosedanji odborniki. Častitamo! O tem in o govorih, ki so sledili, pa prihodnjič.

Umrl je v Št. Vidu v Podjunski dolini čast. gospod župnik Štefan Lasnik. Pokojnik je bil rojen dne 2. avgusta leta 1858. v Tmarivasi pri Rožeku, in istotam je tudi 20. avgusta l. 1883. bral novo mašo. Bil je blaga duša, tih in delaven za prid svojih vernikov in slovenskega naroda. Zadnji čas je bolehal za srčno hibo; težavna župnija bila je za njega, ki je bil bolj rahlega zdravja in šibke postave, bržkone pretežka. Izprosil si je pri škofijstvu pomočnika v osebi č. g. Smodeja, a ni dolgo užival te olajšave. V sredo, dne 6. t. m. bil je še zvečer dobre volje, na noč pa mu je jelo prihajati hudo in četrt ure črez dvanajsto uro je zatisnil oči na veke. Pogreb se je vršil v soboto dne 9. septembra ob devetih zjutraj.

Gospodarske stvari.

Črtice o govedarstvu.

(Piše Fr. Dular.)

V tisti deželi je blagostanje doma, v kateri napreduje živinoreja in v kateri cvete poljedelstvo.

(Dalje.)

Veliki biki in velike krave store velike mladiče, majhni pa male; to je sploh veljavni, naravni zakon. Če pa spuščate večjega bika na manjšo kravo, dobi mladič poprečno velikost obeh plemenskih živali, to je, on je, ko doraste, malo manjši od bika ali malo večji od krave. Ako je bik 130, a krava 120 centimetrov visoka, meril bo popolnoma dorastel mladič okoli 125 cm. Seveda se ne smete številke kar slepo do pičice okleniti, ali toliko je vendar resnično, da postane mladič nekoliko večji od manjše plemenske živali. Tu imate navodilo, kako vam je mogoče sčasoma svojo majhno živino v bodočih kolenih povečati.

Barva dlake nima, kar se tiče dobrote in užitkov, nobenega pomena. „Tudi črna krava daje belo mleko,“ ali „tudi črni vol ima slastno meso“ pravita narodni prislovici. Navzlic temu je dlačja barva sem in tja tako velike važnosti, da se morate skrbno na njo ozirati pri plemenski živini. Stalno pasminsko znamenje beljanske goveje živine je rdečelisasta barva dlake. Ko bi se med živino čiste beljanske pasme skotilo kakšno nepravilno barvano tele, tedaj morate istega za stalno izločiti od razplodbe, da se ne bi pokvarila stalna, splošno znana barva beljanske živine. — Sicer pa odbirajte po mogočnosti za pleme živali take barve, katera je v našem kraju najbolj priljubljena.

Če sta bik in krava enake barve, potem bo imelo gotovo tudi tele isto dlačjo barvo. Rdeč bik in rdeča krava dobita rdeče tele, rdečolisast samec in taka samica pa rdečolisasto tele. Ako plemenite dvoje goved, ki sta glede barve različni, tedaj dobi tele bikovo ali kravjo dlako, ali pa se vrže kar po obeh, to je, da dobi od vsakega polovico dlake. Rdeč bik in bela krava ali narobe napravita rdeče ali belo tele; včasi pa ima mladič polovico bele in polovico rdeče dlake. Tudi to se more dogoditi, da je mladič bel in da je med belo dlako nekoliko rdeče, ali pa prevlada rdeča barva, in zraven je nekoliko bele primešane. Pripeti se, da sta plemenski živali treh različnih barv; njiju tele pa ne podeduje običajno vseh treh dlačjih barv, temveč samo dve. Tako na pr. dobite od rdečelisastega bika in črne krave tele, ki je rdečelisasto ali pa črnolisasto.

Glede na stvojstva in lastnosti smeta biti oba plemenski živinčeti različni. In ravno iz tega vzroka, ker so lastnosti plemenskih živali lahko različne, vam je mogoče izrediti glede užitkov boljšega mladiča, kakor je bilo slabejše plemensko živinče. Če puščate na domače krave holandskega bika, potem bo potomstvo bolje za mleko, kakor so vaše sedanje krave, ker holandska goveja pasma je izvrstna za molžo. Deželska (domača) krava skoti z marijinodvorskim ali beljanskim bikom tele, katero se hitreje in uspešneje podebeli, kakor domača goveda. Za pitanje še bolj sposobne in še hitreje se razvijajoče živine pa si vzredite na ta način, če spuščate na domače krave šorthornskega bika, kajti šorthornska goveja pasma je za debelenje najboljša na svetu.

Popolnoma napačno ravnajo pri govedoreji tisti posestniki, ki se nič ne zmenijo za lastnosti in za telesno vnanjost plemenskega bika. Njim je vseeno, kakšen je bik, kako izgleda, je li dobrega ali slabega plemena, koliko je star, kakšni so bili njegovi stariši, kakšna teleta zaploduje itd. Taki nevedni posestniki gonijo svoje krave kar k tistemu biku, od katerega se išče manj bikovine. Za dobrega bika jim je žal plačati pol kronice več, nego za slabega, nesposobnega. Taka neumna varčnost se pri potomstvu hudo kaznuje. Pri bikovini prištedijo mogoče 50 vinarjev, a pri teletu izgube kar 10 do 15 kron. Pred več leti mi je pravil neki koroški živinorejec sledeče: „Lansko leto sem dobil za tele od precej dobre krave, katera je bila slučajno pod slabim bikom, 12 gld.; letos mi je odštel mesar za ravno tako staro tele od iste krave, katera je bila pri izvrstnem samcu, 20 gld.“ Zdaj pa, ljudje božji, malo premislite in preudarite, kako velike gospodarske važnosti je za pleme dober in sposoben bik.

Na tem mestu moram omeniti neke jako važne zadeve. Mnogo živinorejcev se namreč nič za to ne zmeni, če sta si plemenski bik in plemenska krava v sorodstvu ali ne. Ta stvar je jako važna, in zato se je treba na njo ozirati. Plemenitev v sorodstvu in posebno v krvnem sorodstvu je namreč močno škodljiva. Ona učinja, da postane potomstvo poznejših kolen drobnih kosti, da je precej omehkuženo, prešibko, malo rodovitno, in da je podvrženo mnogovrstnim bolehavostim. Razplodba sorodnih goved je toliko bolj škodljiva za potomstvo, kolikor dalje (v več kolenih zaporedoma) se izvršuje, in kolikor bolj krvnosorodna sta si bik in krava. Škodljive posledice sorodne plemenitve se ne prikažejo sicer pri potomcih v prvem in drugem kolenu, ali v tretjem in četrtem jih že lahko opazite. Zatorej vam polagam na srce to-le: Vsaj vsaka tri leta morate začeti voditi svoje krave in telice k drugemu biku, kateri jim ni v sorodstvu (žlahti), da zabranite s tem pri potomstvu zle posledice krvne plemenitve.

(Dalje sledi.)

Književnost in umetnost.

Roman „Nebesa“. Kako lepo bi bilo na svetu, ako bi ne bilo treba — sile, t. j. ne vojaštva, ne vojne, ne orožnikov, ne policajev, ne sodnij, ne zaporov. Da! ko bi ne bilo treba niti plačevati davkov! Kako lepo bi bilo, ko bi ne bilo — krivice, ko bi vladalo na zemlji le poštenje, bratoljubje, sprava! V tako urejenih socijalnih razmerah bilo bi vredno — živeti, ker to bi bil potem pravi „raj na zemlji“! Tako je pač vzkliknil že marsikateri zemljan v življenja stiskah in nadlogah — a zaman! Človek ne pozna izhoda iz labirinta svojih zamotanih socijalnih razmer in ne najde pota, ki vodi v ta srečni raj. Zaraditega se globlje in globlje pogreza v oduren boj za obstanek, v vesoljno zlo. In vendar se nahaja neki izhod, vendar je mogoče najti to pot. A ista vodi po skrivnostnih ovinkih, kakor jih slika pisatelj romana „Nebesa“. Po njegovih nazorih je to pot, ki vodi k — nebesom, k onim resničnim in pravim nebesom, ki se zares nahajajo in ki se s polnim odmevom pojavljajo že v našem zemskem življenju. Ideje o nebesih bi se po nazorih pisatelja tega romana moralo okleniti človeštvo in isto spajati z nalogami življenja, pa bi bil dosežen oni srečni cilj. Da je to mogoče, dokazuje pisatelj na konkretni, verjetni podlagi v svojem romanu, čigar dejanje pričenja na francoskih tleh, a ki se razvije malone po vsem svetu. Zaradi tega je smatrati roman „Nebesa“ za splošen socijalen roman obsežnega pomena, katerega bi moral čitati vsak količkaj omikan človek. Romana „Nebesa“ je izšel 1. sešitek, v kratkem izide celo prvo zanimivo poglavje „Kje so nebesa?“

Priporočati je, da se oglasi čim več rednih naročnikov, da bo možno tisk romana z uspehom nadaljevati. Kakor čujemo, bo roman razun v slovenščini izšel v raznih kulturnih jezikih. Na to stran si pisatelj pridržuje vse pravice.

Slovenci, Slovenke! sezite po ta roman, čitajte ga! Nobena omikana slovenska hiša naj ne bo brez „Nebes“!

Razne stvari.

Ciganke — čarovnice. V občini Joak pri Šopronju je samica Jožefa Bedö ležala hudo bolna, ko sta prišli k njej ciganki Ana in Marija Horvat, češ, da ste poslani k njej, kot čarovnici, da ji pridobite zopet zdravje. Začeli sta v sobi žgati neke smradljive rastline, da se je soba napolnila z dimom. Potem se je morala bolnica pustiti — briti, a končno je vsled dima postala nezavestna. Tedaj pa sta ciganki brž pobrali po hiši vse, kar se je dalo odnesti ter pobegnili. Eno ciganko so orožniki že ujeli.

Koliko stane gibanje „Proč od Rima“. „Evangeljsko Gustav Adolfovo društvo“ razpošilja proračun za leto 1905. Za gibanje „Proč od Rima“ hočejo letos izdati 1,017.900 mark; iz tega na Avstrijo pripade 442.000 mark, na Nemčijo pa 484.640 mark; drugo inozemstvo 91.250 mark. Denar, namenjen za Avstrijo, nameravajo porazdeliti sledeče: 160 protestantskih občin na Češkem dobi 109.700, 69 na Moravskem 55.300, 19 v Šleziji 21.700, 9 na Zgornjem Avstrijskem 10.800, 13 na Štajarskem 16.500, 19 na Koroškem 18.100, 5 v južni Avstriji 5900, 3 na Tirolskem 5400, 3 na Predarlskem 2800, 99 v Galiciji 47.600, 17 v Bukovini 12.100, 54 na Sedmograškem 41.300, 108 na Ogrskem 54.600 in 4 v Bosni 4800 mark. Šolam podeli društvo 17.400 mark. skupaj torej 442.000 mark. Iz proračuna se vidi, da obrača to društvo glavno pozornost na Češko, menda zato, ker meji ob Nemčijo. Sploh pa peša med protestantskimi Nemci v rajhu navdušenje za odpadniško gibanje. Lani so naberačili še za 215.000 več, nego upajo letos, zato pa dobe neodrešeni Vsenemci letos celih 102.071 mark manj, nego lani.

„Nebesa“.

Izviren socijalen roman. Spisal Marko Zorin. Tiskal Dragotin Hribar. Ljubljana. — Cena romanu: 1. sešitek 50 vin., za celo prvo poglavje (4 zvezki) 2 K.

Roman „Nebesa“ bo izhajal približno eno leto v zvezkih na poltretji tiskani poli.

Naročila se dopošiljajo ali založni tiskarni D. Hribarjevi, Ljubljana, ali naravnost „Upravi romana »Nebesa«“, Radovljica, Gorenjsko.

Naročniki celega prvega poglavja zamorejo doposlati naročnino naprej ali le tudi po dopisnici sporočiti, da naročé.

Slovenci! Naročajte obilo ta roman, ker bo v vašo korist!

Kuharica

želi dobiti službo v kakem župnišču. Oglasila prosi pod **„M. D.“ poštno-ležeče, Celovec.**

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo

„CROATIA“

pod pokroviteljstvom kralj. glavnega mesta ZAGREBA.

Ista zavaruje na Štajarskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah.

Vsa pojasnila daje:

Podružnica „CROATIE“ v Trstu.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Kranjske, Štajarske in Koroške.

Na prodaj je po ceni

majhno posestvo,

hiš. št. 2 v Spodnjih Prebljah pri Kotmarivasi, 6 oralov sveta, v solnčni legi, razgled v Rožno dolino; poslopje je dobro ohranjeno, veliko sadja, presta paša itd. Vpraša naj se pri posestniku.

CVIČEK

lepo svetlordeč, liter po 23 in 25 kr. ima na prodaj **vinska zadruga v Leskovcu pri Krškem, postaja Videm-Krško.** Pišite kar g. kaplanu Fr. Vrhovcu v Leskovcu.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národni šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovcu

se priporoča p. n. slovenskim staršem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dné 15. oktobra t. l. Plačila 16 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovcu na Koroškem.

Proda se Užnikova kmetija

v Klopicah pri Velikovcu. Sveta ima: 6 oralov in 258 □ sežnjev njiv, 1 oral 662 □ sežnjev travnikov, 948 □ sežnjev paše, 208 □ sežnjev vrta in 4 orale 485 □ sežnjev lesa. Skedenj je celo nov. Več pove posestnik Valentin Brunner, p. d. Agen na Trači, pošta Tinje na Koroškem.

Dobri in pridni

hlapci

se takoj sprejmejo na posestvu **„Stefanshof“** v Blatu pri Pliberku. Plača 15 do 20 kron, po uporabnosti.

Absolutno zajamčeno pristno mašno vino

priporočal je ljubljanski knezoškofijski ordinarijat vč. duhovščini za nakup pri kmetijskem društvu (zadrugi) v Vipavi zato, ker je pod strogim nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej. Starega vina nimamo več na razpolaganje. Napravili pa smo novega veliko možino izvrstne kvalitete: belo po 40 do 50 kron za 100 litrov **loko kolodvor Postojna.** — Vino je jako milega okusa, ker je napravljeno po novem francoskem načinu. — Večje množine se zaračunijo nekoliko ceneje. — V zalogi so tudi finejša sortirana vina, kakor kraljevina po 60 K, pinela po 55 K, beli burgundec in laški rizling po 60 K ter stara buteljska vina, renski rizling in beli burgundec.

Zaradi bolehnosti oddam svojo

kolarno

v Pečah blizu Podkloštra **z vsem orodjem in lesom v najem.** Najemnik dobi primerno stanovanje, nekaj zemljišča in prostor za živino. Kolarna je blizo postaje v Pečah, prav blizu tudi velika tovarna in tik državne ceste dve kovačnici. Ponudbe sprejema **Ignacij Mikula** v Pečah pri Podkloštru.

Štiri dobro ohranjene

ilnate peči

(na kahlje) in jeden **štedilnik** so jako po ceni na prodaj pri Smolniku v **Prevaljah.**

Natorni brinjevec,

enoliterske steklenice po 2 kroni 50 vinarjev razpošilja **France Pustotnik,** žganjekuhar in posestnik v Blagovici, pošta Lukovica na Kranjskem.

Prvo slov. pevsko društvo „Lira“ v Kamniku **prodá**

dobro ohranjene tamburice

za kompleten zbor. Cena po dogovoru. Ponudbe naj se pošljejo na društvo „Lira“ v Kamniku na Kranjskem.

Apno

1. vrste, 100 odstotno, v velikih kosih, se dobiva pri podpisanih na vagone ali vozove, voznine prosto do gradbenega prostora, po najnižjih cenah ob vsakem času.

Ant. Schmauzer, Annabrücke. **Ign. Teyrowsky,** Galicija.

Železniška postaja Grabštanj.

Mizarskega pomočnika in učenca

sprejme takoj **Janez Srebotnik,** mizarski mojster v Libeličah (Leifling), Koroško.

Priporočilo.

Slavnemu občinstvu in častiti duhovščini priporočamo najvljudneje svojo popolnoma novo urejeno in z najnovejšimi stroji in črkami oskrbljeno

družbeno tiskarno

v blagohotna naročila. — **Razne knjige, molitvenike, uradne in pismene zavitke, spovedne listke, vizitnice, pisma za trgovce, račune, cenike, časopise itd., sploh vse v tiskarsko stroko spadajoče stvari,** bode naša tiskarna **točno in vestno ter po najnižjih cenah** izvrševala.

Priporočujoč se častiti duhovščini in slavnemu občinstvu za obila naročila, beleži

z odličnim spoštovanjem udano

vodstvo tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu.

Vinske in sadne stiskalnice

z dvojnim stiskalom **„Herkules“** za ročno obrat.

Hidravlične stiskalnice

za velik pritisek in velike uspehe.

Mline za sadje in grozdje. Obiralniki.

Povsem **urejene moštarne,** stalne in za prevažanje. **Stiskalnice za pridelovanje sadnih in jagodnih sokov. Sušilnice za sadje in zelenjad, sadni lupilniki** in **rezalniki. Samodelujoče patentovane nosne in vozne brizgalnice** za vinograde, sadje, drevesa, hmelj, grenkuljico **„Syphonia“. Pluge za vinograde** izdelujejo in prodajajo z garancijo kot posebnost v najnovejši sestavi

Ph. Mayfarth & Comp.

tovarne poljedelskih strojev, livarne in parne kovarne.

Dunaj, II./1, Taborstrasse št. 71.

Odlikovani z nad 550 zlatimi, srebrnimi kolajnami itd.

Obširni ceniki zastonj. — Zastopniki in prekupci se iščejo.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

Varstvena znamka.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno.

Kdor hoče dobiti zares zajamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

Dobiva se povsod!

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Akcijski kapital K 2,000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prijoritet, komunalnih obligacij, sreč, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja sreč proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dné vloge do dné vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Lastnik in izdajatelj **Gregor Einspieler,** župnik v Podkloštru. — Odgovorni urednik **Josip Stergar.** — Tiskarna **družbe sv. Mohorja** v Celovcu.